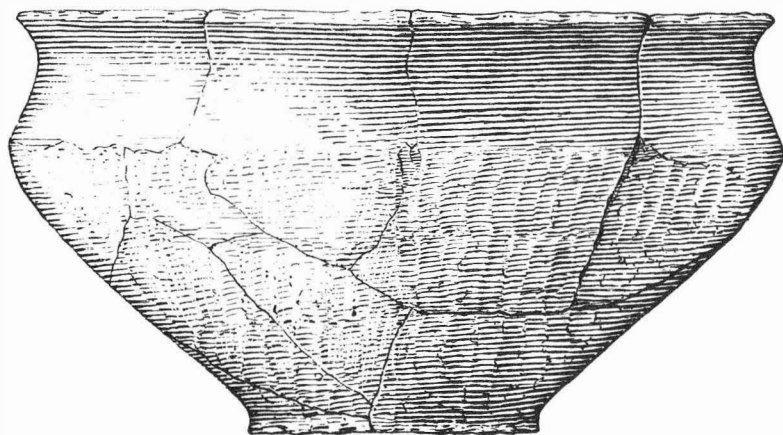

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1987

BRNO 1990

VÝZKUM PÚCHOVSKÉHO HRADISKA "POŽAHA" /o. Jičina, okr. Nový Jičín/

Miloš Č i ž m á ř , AÚ ČSAV Brno, Lubomír P e š k e , AÚ ČSAV Praha,
Dagmar V o r l í č k o v á , AÚ ČSAV Brno

V červenci roku 1987 proběhla další sezóna výzkumu lokality, s hlavním cílem rozšířit dosavadní pozoruhodné osteologické nálezy. Na jižním obvodu byla položena menší sonda, kterou byl odkryt terasovitě upravený prostor za fortifikací. Na něm byla prozkoumána čtyřúhelníková, do skály zahloubená chata /255 x 350 cm, hl. 50 cm/ a několik kůlových jam. Z nálezů byla získána keramika, železná a bronzové předměty /mimo jiné čtyři spony/ a především zvířecí kosti. Byly jimi potvrzeny výsledky předběžných archeozoologických rozborů z předchozích sezón. Lovná zvěř a divoká zvířata tvoří prakticky 50 % nálezů, což je v pravěku sice nezvyklé, ale vzhledem ke geografickému umístění lokality vysvětlitelné. Hlavními lovnými druhy jsou jelen, pratur a prase divoké, dále byly zjištěny především doklady kožešinové zvěře. Početné nálezy pozůstatků koní by měly přispět k objasnění otázek, souvisejících s velikostní variabilitou a původem různých forem tohoto druhu.

U n t e r s u c h u n g d e s P ú c h o v e r B u r g w a l l e s " P o ž a h a " / G e -
m e i n d e J i č i n a , B e z . N o v ý J i č í n / . I m V e r l a u f e d e r w e i t e r e n S a i s o n w u r -
d e e i n k l e i n e r e r , t e r r a s s e n a r t i g h e r g e r i c h t e t e r R a u m h i n t e r d e r F o r t i f i k a t i o n a b g e d e c k t , a u f
d e m s i c h e i n e v i e r e c k i g e , i n d e n F e l s e n e i n g e h a u e n e H ü t t e b e f a n d . Z i e l d e r G r a b u n g w a r v o r
a l l e m w e i t e r e s o s t e o l o g i s c h e s M a t e r i a l z u g e w i n n e n . W i l d l e b e n d e T i e r e b i l d e n n ä m l i c h a u f
d e r L o k a l i t ä t p r a k t i s c h 5 0 % d e r F u n d e u n d d i e z a h l r e i c h e n P f e r d e ü b e r r e s t e s o l l t e n z u r K l ä r -
r u n g d e r F r a g e n b e i t r a g e n , d i e m i t d e r G r ö s s e n v a r i a b i l i t ä t u n d d e m U r s p r u n g v e r s c h i e d e n e r
F o r m e n d i e s e r A r t z u s a m m e n h ä n g e n .

ZJIŠŤOVACÍ ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM NA OKROUHLICI /k. ú. Staříč, okr. Frýdek -

Místek/

Pavel K o u ř i l , AÚ ČSAV Brno

Na lokalitě Okrouhlice, o kterou je projevován v poslední době poněkud zvýšený zájem /Boris 1981; Kouřil 1984; Dohnal 1987/ a jež představuje osamoceně stojící kopec s nejvyšším bodem 371,9 m nad mořem, byl proveden zjišťovací výzkum, spočívající v řezu valem a v položení kratší sondy na temeni.

Val se nachází na severní straně kopce, poblíže jeho hrany, za níž následuje celkem strmější svah. Je zhruba 50 m dlouhý, při základně 2,3 m široký, jeho koruna, více - méně plochá, má šířku cca 90 cm, stávající výška činí 40 - 50 cm. Řez vedený kolmo na val v šířce 1,2 m konstatoval, že jeho těleso je tvořeno jednolitou tmavohnědou ulehlou zeminou, promísenou drobnými kameny. Ta rovněž obsahovala nemnoho pravěkých střepů, při povrchu, v hloubce 10 - 15/20 cm, i několik evidentně mladých polévaných zlomků středověkého stáří. Časové vřecení není tedy jednoznačné, i když mladší původ je zřejmě pravděpodobnější. Z vnitřní strany valu se nachází plytký žlab při dně široký přibližně 50 cm, při vrcholu 1,5 - 1,6 m.

Sonda v délce 3 m a šířce 0,5 m, vedená v místech vrcholu lokality, zachytila v hloubce 30 - 50 cm zhruba 30 - 40 cm mocnou kulturní vrstvu, z níž byly získány větší i drobnější kousky mazanice, železný kroužek a celkem četnější keramický materiál, který lze přisoudit rané fázi púchovské kultury.

L i t e r a t u r a :

Boris, M. 1981: O počátcích města Frýdku-Místku, Podbeskydí 2, 14.

Kouřil, P. 1984: Pravěké opevnění na kopci s názvem Okrouhlice, kat. Frýdek - Místek - "Staříč" /okr. Frýdek-Místek/, PV 1982, 30.

Dohnal, V. 1987: Pravěké opevnění /?/ ve Staříči /okr. Frýdek-Místek/, PV 1985, 78.

A r c h ä o l o g i s c h e F e s t s t e l l u n g s g r a b u n g a u f O k r o u h l i c e ,
K a t . G e b i e t S t a ř í č / B e z . F r ý d e k - M í s t e k / . A u f d e r A n h ö h e g e n a n n t
O k r o u h l i c e , w u r d e e i n W a l l s c h n i t t d u r c h g e f ü h r t u n d e i n S u c h g r a b e n a u f i h r e m S c h e i t e l a n d e n
S t e l l e n d e s G i p f e l s g e l e g t . M a n h a t f e s t g e s t e l l t , d a s s d i e z e i t l i c h e E i n r e i h u n g d e s W a l l e s

nicht eindeutig ist / gefundene prähistorische sowie mittelalterliche Keramik/, durch den Suchgraben hat man dann keramisches Material gewonnen, das sich der frühen Phase der Púchover Kultur zuschreiben lässt.

VIERTE GRABUNGSSAISON DES GRÄBERFELDES AUS DER VOLKERWANDERUNGSZEIT IN HODONÍN - LUŽICE /Bez. Hodonín/

Zdeněk K l a n i c a , AÚ ČSAV Brno

Im Jahre 1987 wurde im Anschluss auf die in den Jahren 1981, 1982 und 1986 geöffneten Flächen ein weiterer Teil des Gräberfeldes untersucht, so dass die Zahl der bisher festgestellten Gräber 84 beträgt. An der Grabung beteiligte sich R. Skopal. Die bedeutendsten Funde brachte das letzte Grab 84, das bereits das dritte Schwert auf der Lokalität enthielt, ferner eine Lanzenspitze und einen Randbeschlag eines hölzernen Gefässes. Zwei weitere Lanzenspitzen waren in den Gräbern 69 und 71. Von Waffen ist der Fund aus Grab 80 anzuführen, wo zum erstenmal bei uns ein ango-pilum der alten Römer gefunden wurde. In Grab 76 lag gemeinsam mit einer Zangenfibel des Thüringer Types eine silberne Vierknopf-Fibel, womit die Gesamtzahl der Fibeln aus Lužice 15 Stück erreichte. Die dem Lužicer Fund ähnlichen Knopffibeln sind die Erscheinung eines bisher nicht genau spezifizierten Produktionsumkreises, der besonders mit dem östlichen Mittelmeerraum und auch mit der pontischen Umwelt verbunden ist, wo wir die kompliziertesten und handwerklich meist fortgeschrittenen Formen finden. Ein chronologisch interessanter Fund ist eine durchbrochene Scheibe aus Grab 72, die ursprünglich Verzierungsbestandteil einer Damenhandtasche war. In langobardischen Gräbern werden ähnliche Funde als fremdartiger Bestandteil der Grabausstattung betrachtet. In Mittel- und Osteuropa treten sie häufig im slawischen Milieu sowie in Gräbern mit gegossenen bronzenen Zieraten im Karpatenbecken auf. Die durchbrochenen Scheiben auf Handtaschen fing man ungefähr seit der Mitte des 6. Jahrhunderts zu tragen an, aber ihre Hauptverbreitung im Westen fällt zeitlich erst in das 7. Jahrhundert.

Das Gräberfeld in Lužice ist eine bedeutende Quelle für die Erkenntnis des Zeitabschnittes, welcher durch grosse Verschiebungen slawischer Stämme gekennzeichnet ist, die auch nach der Abschlussphase der Wanderung germanischer Völker fortsetzen, also nach dem Jahre 568. Gemeinsam mit weiteren Funden, z.B. in Keszthely, Jutas oder teilweise in Želovce, bilden die Funde in Lužice eine Gruppe, in der sich bisher keine Verbindung mit der awarischen Kultur äussert, markant tritt jedoch hier der Einfluss der europäischen Zentren auf, besonders von Byzanz und des merowingischen Raumes. Mit der frühen slawischen Kultur des Prager Types lässt sich angeführte Gruppe nicht vergleichen, es sind hier jedoch gewisse Anzeichen von Beziehungen zu Hinterlassenschaften der Anten.

VORBERICHT ÜBER DIE ERGEBNISSE DER 34. GRABUNGSSAISON IN MIKULČICE IM JAHRE 1987 /Bez. Hodonín/

Zdeněk K l a n i c a , AÚ ČSAV Brno

Im Jahre 1987 widmeten wir die Aufmerksamkeit bei der fortschreitenden Grabung des grossmährischen Zentrums in Mikulčice wiederum hauptsächlich dem Gräberfeld aus dem 9. Jahrhundert auf Kostelisko, südlich vom Fürstenpalast. In vollem Ausmass hat sich hier die Voraussetzung bestätigt, dass der Bau der sog. 9. Kirche am Rand eines bedeutenden Komplexes entstanden ist. Gleichzeitig lösten wir in Mikulčice mit den Abdeckungen auf Kostelisko auch einige Teilfragen, besonders sofern es die Verbauung der Fürstenburg betrifft. Dies war einesteils eine Untersuchung der Reste des gemauerten Baues und der grossmährischen Gräber im Raume südlich der westlichen Pforte in den Fürstenpalast, an der fachlich PhDr. Zd. Himmelová teilnahm. Ausser dem angeführten Bau hat man die Aufmerksamkeit dem Siedlungsteil auf der Fläche westlich von der 5. Kirche unter fachlicher Mitarbeit von PhDr. Bl. Kavánová gewidmet. An der Grabung beteiligten sich ferner O. Marek und R. Rutar.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1987

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulik
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Grafická úprava: L. Trávníčková
Na titulním listě: nádoba únětické kultury z Újezda u Brna
Tisk: **PENTA**
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné